ՍՈՒՐԲԵՐԸ
ՊԻՏԻ ԺԱՌԱՆԳԵՆ
ԵՐԿԻՐԸ

1. Աստուծոյ Արքայութիւնը

2. Բարի Աստուծոյ
Ստեղծագործութեան Մէջ,
Ջարը Ուրկէ՞ Եկաւ

3. Ջեմ Ուզեր Որ Անգէտ
Ըլլաք Ննջեցեալներու Մասին

ԱԼՊԷՌ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
ՀԱՅ-ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ

2011

ՆԱԽԱԲԱՆ

Աստուած անճառելի Քաղցրութիւն և կեանքի Մեծ Իրականութիւննէ: Անոր հոյակապ փառքն ու պանծալի Վեհութիւնը թէեւ ըմբռնողութեան համար յաւէտ անհիմանալի, սակայն զգացողութեամբ հասանելի է:

Մարդկային բարձրագոյն և ծայրագոյն ձգտումը Աստուծոյ հետ հաղորդուիլ, միանալ և ձուլուիլ է առանց կորսնցնելու ենթակայի անձնականութիւնը: Սոյն ձգտումը ու հոգեկան թռիչքը կու գայ աստուածային Էատարրէն, որ գոյ է անհատին հոգիին մէջ սակայն կը կառօտի մշակման ու կատարելագործման:

Յիսուս ըսաւ.

«Արդ եղերուք դուք կատարեալք, որպէս և Հայր ձեր երկնաւոր կատարեալ է»:

Անջրպետի գեղեցկագոյն ստեղծութիւնն ու անզուգական հրաշակերտութիւնը մարմնաւոր կաւին մէջ կրնայ զգալ աստուածային ներգործութիւնը: Ան բաղադրութիւնն է նիւթի և հոգիի, մահուան և յաւերժութեան: Երկրածին բանաւորը՝ իր մէջ բան մը ունի՝ որ աւելի՛ է քան արիւնը, ոսկորը և ջիղը:

Մարդուն ներկան անստոյգ է, անցեալը անյայտ, և ապառնին՝ կասկածելի: Ան կը նմանի մայրամուտի ծառագայթի մը, որ վերջնական աւարը պիտի դառնայ խաւար մթութեան: Սակայն մշտնչենական և անմուն Պահապան, Լուսեղէն Մարդեղացեալը, Իր կարեկցութեան Խօսքերով, Իր Աջին հպումովը, իր Նայուածքին սեւեռումովը կ՛ըսէ տարագիր ու շնչաւոր մարդկութեան,

«Ես իսկ եմ Յարութիւն և Կեանք. որ հաւատայ յիս, **թէպէտեւ մեռանի, կեցցէ»** --Յիսուս:

Աստուածային բնութեան վեհութիւնը անջրպետի աստղածովերու Արարիչ ըլլալը չէ, մտախաբ և մտքի մռայլ կուրութեամբ բաղող մարդ արարածները անճառ բաղցրութեամբ սիրելը, և բարեգութ տիեզերական ՍԷՐ ըլլալն է:

Ա. Նորատունկեան

Յունիս 6, 2011

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Պօղոս ժողովարան մտնելով՝ երեք ամիս համարձակօրէն Աստուծոյ Արքայութեան մասին կը խօսէր անոնց և կը փորձէր համոզել: Յիսուս Քրիստոս և Իր հաւատարիմ առաքեալները, քարոզեցին **"Աստուծո՛յ Արքայութիւնը"** փոխանակ "Իսրայէլի՛" թագաւորութեան:

Յիսուս պատուիրեց աշակերտներուն ըսելով.

«Երբ կ՛երթաք, քարոզեցէ՛ք թէ **Երկինքի Արքայութիւնը** մօտեցած է»--Մատթ. Ժ.1-10, Ղուկ. Թ.1-2:

Հազարաւոր տարիներ աշխարհի բոլո՛ր կրօնաւորներու աստուածները պատերազմասէր և մարդաբնաջնջումի աստուածներ էին: Քսաներորդ դարու համաշխարհային վերջին երկու պատերազմները, խլեց մօտ 70 միլիոն մարդկային կեանքեր և քաղաքակիրթ քաղաքներու ճարտարապետութիւնը բնաջնջեցին:

Վերջին յիսուն տարիներու Եւրոպայի խաղաղութեան և իրար հասկացողութեան հերոսներն են՝ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի վարչապետները՝ Քոնրատ Ատէնաուր և Ժեներալ Տկոլ: Այս երկու երկիրները, դարեր շարունակ եղած են թշնամիներն ու Եւրոպան աւերող ազգերը: Այս երկու վարչապետները երբ ուրացան ատելութիւնն ու սիրեցին բարեկամութիւնը, Եւրոպան գտաւ խաղաղութիւն և բարգաւաճում:

Տրամաբանող մը գիտէ, թէ **գեղեցիկը, լոյսը, և բարին,** միայն գաղափարներ և մտածումներ չե՛ն, այլ նաեւ շօշափելի և տեսանելի իրականութիւններ, եղելութիւններ և ճշմարտութիւններ: Սակայն կարգ մը տիտղոսակիրներ, այսօր, անուանի համալսարաններու մէջ կ՛ուսուցանեն իրենց աշակերտներուն թէ, վերոյիշեալ իրողութիւնները պարզ հոգեկան և բնազդային բաբախումներ են մտացածին երեւակայութեան:

Սակայն այս մեծանուն տիտղոսաւորներու հակադիր կը կանգնի Յիսուս և կը ջանայ ճանչցնել ու հաւատացնել Իրեն հետեւողներուն, որ մտացածին ներկայացուած բաբախումները երեւակայութիւններ չե՛ն, այլ՝ մթնոլորտին մէջ գործող ոգեղէն ուժերուն՝ բարիին և չարին պայքարամարտը:

Յիսուսի մատնանշած Սատանան՝ երեւակայութիւն մը չէ, մտային ազդեցութիւն՝ մը չէ, լուսնոտութիւն մը՝ չէ, այլ անձնաւորութիւն մը և իսկութի՛ւն մըն է որ կը գործէ Բարիին դէմ և կ՛ուզէ իրեն ենթարկել համայն մարդկութիւնը: Յիսուս այս մասին շատ իմաստալից առակ մը պատմած է. կարդանք միասին թէ ի՛նչ կ՛ըսէ Ան.

«Մարդ մը իր արտին մէջ բարի սերմեր ցանեց: Գիշեր մը երբ ամէն մարդ բնացած էր անոր թշնամին եկաւ, ցորենին մէջ որոմ ցանեց ու գնաց: Երբ սերմերը աճեցան և սկսան հասկ կազմել այն ատեն որոմն ալ երեւցաւ.....ծառաները ըսին Տիրոջ. «Կ՛ուզե՞ս որ երթանք ու որոմը քաղենք»: Եւ տէրը պատասխանեց. «Մի՛չ, որպէսզի չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեն, ցորենն ալ միասին արմատախիլ ընէք: Զգեցէ՛ք որ երկուքն ալ միասին աճին մինչեւ հունձքի ժամանակ. այն ատեն հնձուորներուն կ՛ըսեմ՝ նախ որոմը քաղեցէ՛ք և խուրձեր կազմեցէք **այրելու համար,** և ապա քաղեցէ՛ք ցորենը և ամբարեցէք շտեմարաններուս մէջ:

Ահաւասիկ ճիշդ ատոր կը նմանի երկինքի արքայութիւնը» --Մատթ. ԺԳ. 24-30: Սատանան ջանաց նոյնիսկ իրեն ենթարկել Մարդեղացեալ Որդին Աստուծոյ, վերջին փորձութեան հրաւէրով:

Յիսուս այնքան վստահ էր, Սատանային վրայ Իր ունենալիք

յաղթութեան, որ ըսաւ աշակերտներուն. «Նախ խնդրեցէք որ Աստուծոյ Արքայութիւնը գայ և աշխատեցէք Իր կամքը կատարել, և Աստուած այդ բոլորը աւելիով պիտի տայ ձեզի» --Մատթ. Զ.33: Որովհետեւ ձեր Երկնաւոր Հայրը գիտէ արդէն թէ այդ բոլորին պէտք ունիք դուք:

Ինչո՞ւ կը հաւատամ և աղօթքներուս մէջ կը խնդրեմ որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը շուտով գայ:

Որովհետեւ ինքզինքս կը միացնեմ աշխարհի Քրիստոնեայ հաւատացեալներուն, որոնք եւս կը հաւատան ու կ՛աղօթեն իրենց մանկութենէն ի վեր, ըսելով.

«Հայր մեր երկնաւոր, սրբաբանուի՛ անունդ.
Թող գայ Արքայութիւնդ, թող կատարուի Քու կամքդ,
ինչպէս որ երկինքի մէջ՝ այնպէս ալ երկրի վրայ»:

Միլիոնաւոր Քրիստոնեաներ կ՛աղօթեն սոյն աղօթքը ամէն օր, սակայն դժբախտաբար այնպէս կը կարծեն, թէ երբ մեռնին, իրե՛նք երկինք պիտի երթան: Մինչդեռ, Տէրունական աղօթքին մէջ չենք խնդրեր որ մե՛նք երկինք երթանք, այլ կը խնդրենք, որ--Աստուծո՛յ Թագաւորութիւն գայ, և Անոր կամքը կատարուի **երկրի՛ վրայ**: Ուստի Քրիստոնեայ Եկեղեցւոյ հաւատացեալներու մտքին մէջ, ուրկէ՞ եկած է այն մտածումը կամ վարդապետութիւնը, թէ երբ մէկը մեռնի իր անմահ հոգին կ՛երթայ երկինք Աստուծոյ քով:

Նախ մարդ արարածը չունի "անմահ հոգի" մը: Անմահութիւն ունեցող միա՛կ Էութիւնն ու Իսկութիւնը, Արարիչ Աստուած Ի՛նքն է: Այս մասին Պօղոս առաքեալ շատ յստակօրէն գրած ու բացատրած է իր Տիմոթէոս աշակերտին ըսելով.

«երանելին և միակ Հզօրը, թագաւորներու Թագաւորը և տէրերու Տէրը. ան՝ որ միայն Ի՛նք ունի անմահութիւնը և կը բնակի անմատչելի լոյսի մէջ՝ զոր մարդոցմէ ոչ ոք տեսած է և կարող է տեսնել»--Ա. Տիմոթէոս Զ. 15-16:

Երկրորդ, մարդակերտումի (ստեղծագործութեան) ընթացքին երբեք յիշատակութիւնը չկայ, թէ Աստուած մարդուն շնորհեց անմահ հոգի մը: Ծննդոց գրքին մէջ արձանագրուած համարը հետեւեալն է.

«Տէր Աստուած գետնին հողէն շինեց մարդը,
ու անոր ռնգանց կենդանութեան շունչ
փչեց, ու մարդը կենդանի հոգի եղաւ»--Ծնն. Բ.7:

Վերի գրութիւնը երբեք չ՛ըսեր. «ու մարդ **անմահ հոգի եղաւ**, այլ կ՛ըսէ **«կենդանի հոգի»** եղաւ, որ կը նշանակէ «կենդանի անձնաւորութիւն» կամ «ապրող էակ մը եղաւ»:

Ուստի, Եկեղեցւոյ աւանդութեան մէջ ե՞րբ և ինչպէ՞ս մուտք գործեց մարդկային հոգւոյ անմահութեան գաղափարը: Քրիստոսի Մարդեղութենէն մօտ 600 տարի առաջ, Պիւթագորաս անուն մեծ իմաստասէր մը կ՛ապրէր Սիկիլիոյ Յոյն երկրին մէջ: Պիւթագորեանները կրթական մեծ դեր կատարեցին Հարաւային Իտալիոյ յունական գաղութի մէջ: Անոնք Աշխարհի հիմքը, սկիզբըն ու պատճառը համարած էին թիւը, որպէս օրինաչափութեան, ներդաշնակութեան մարմնաւորում: Պիւթագորասի ուսուցման նպատակը գլխաւորապէս բարոյական, քաղաքական ու կրօնական էր:

Պիւթագորաս եղաւ այն անձը որ Եւրոպա բերաւ **հոգւոյ անմահութեան** տեսութիւնը, որ ի՛նք եւս ստացած էր Եգիպտացիներէն: Պիւթագորեան միաբանութիւններ եւս ունին վանական դրութիւն մը, ընդմիշտ կոյս մնալու ուխտով:

Պղատոն իր ծերութեան իւրացուց Պիւթագորոսի թուագիտական վարկածը և կրօնական "հոգւոյ անմահութեան" խորհըրդապաշտ տեսութիւնը: Ինչպէ՞ս կը բացատրէք՝ այն իրողութիւնը՝ թէ տարբեր ազգերու պատկանող մարդիկ, տարբեր ժամանակներու մէջ, մէկը միւսէն անկախօրէն յանգած են նո՛յն եզրակացութեան--Յաւիտենական կեանքի, կամ գոյավիճակի: Պիւթագորոս, Սոկրատ, Պղատոն, Կիկերոն, Սենեկա, առանց Քրիստոնեայ ըլլալու, հաւատացին հանդերձեալ կեանքին, հաւատացին խորապէս: Ո՛չ որովհետեւ մեր Տէրը Յիսուսի մեռելներէ՛ն Յարութիւն առած ըլլալուն համար, այլ իրենց "հոգւոյ անմահութիւն" տեսութեան պատճառաւ: Աստուածակերտ մարդ արարածը չի կրնար համոզուիլ թէ այս սքանչելի աստուածակերպար արարածը կրնայ կորսուիլ: Մարդ արարածը ի՛ր աստուածանման շաղախին մէ՛ջ իսկ կը զգայ յաւիտենական կեանքի գոյութեան: Մարդեղացեալ Յիսուս եկաւ աշխարհի ցոյց տալու մարդկութեան, այն դուռը, որ կը տանի զիրենք այդ յաւիտենական կեանքին:

> «Յիսուս էր ճշմարիտ Լոյսը, որ աշխարհ գալով՝ կը լուսաւորէ ամբողջ մարդկութիւնը: Ան աշխարհի մէջ էր, և աշխարհը իրմով ստեղծուեցաւ, սակայն աշխարհը զինք չճանչցաւ: Իր իսկ ստեղծած աշխարհը եկաւ բայց Իր իսկ ստեղծած մարդիկը զինք չընդունեցին: Իսկ զինք ընդունողներուն իշխանութիւնը տուաւ Աստուծոյ որդիները ըլլալու..»--Յով. Ա. 9-12:

Այլ պատճառ մը թէ ինչո՞ւ Քրիստոնեաներ կը հաւատան հոգւոյ անմահութեան, ու մահէն յետոյ երկինք երթալու տեսութեան. կարդա՛նք միասին:

Յիսուսի Խաչելութեան, կախուած չարագործներէն մէկը կը հայհոյէր անոր և կ՛ըսէր. «Դուն չե՞ս Քրիստոսը, ազատէ՛ ինքզինքդ և մեզ»: Անոր ընկերը, յանդիմանելով զայն, պատասխան տուաւ և ըսաւ «Աստուծմէ չե՞ս վախնար, դուն որ նոյն պատիժը կը կրես: Եւ մենք իրաւացի-օրէն արժանի հատուցումը կը ստանանք այն գործերուն համար, զոր ըրինք. իսկ ասիկա որեւէ գէշ բան ըրած չէ»: Եւ ըսաւ Յիսուսի. «Յիշէ՛ զիս, Տէ՛ր, երբ գաս Քու արքայութեամբդ»: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր.

> **«Ճշմարիտ կ՛ըսեմ քեզի, այսօր ինձի հետ դրախտին մէջ պիտի ըլլաս»**--Ղուկաս ԻԳ. 39-43:

Յիսուսի վերջին պատասխանը հաւատացեալ աւազակին, իններորդ դարէն յետոյ սխալ կէտադրուեցաւ: Եկեղեցին և աստուածաբան կոչուած եպիսկոպոսները եւս, աննկատ անցած են այս մասին: Բացատրեմ: Մինչեւ իններորդ դար, Թուղթի դժուարութեան, և սակաւաթիւ ըլլալուն պատճառաւ, Աստուածաշունչ Գիրքերը չէին կէտադրուէր: Երկրորդ պատճառ, մագաղաթ շինելը շատ սուղ կ՛արժէր: Հետեւաբար բազմաթիւ բառեր, փոխանակ իրարմէ բաժնելու, կցուած էին իրարու: Նոյնիսկ թուականներ, որոնք այբուբենով գրուած էին և ոչ թիւով, կը շփոթեցնէին ընթերցողը, թէ անոնք եւս բառե՞ր են, թէ թուականներ: Ես անձա՛մբ կարդացած եմ սոյն ոչ կէտադրուած Աւետարաններէն և մեծ դժուարութեան հանդիպած:

Կարդա՛նք Յիսուսի վերջին պատասխանը հաւատացեալ աւազակին: Յիսուս ըսաւ աւազակին.

> **«Ճշմարիտ կ՛ըսեմ քեզի այսօր, ինձի հետ դրախտին մէջ պիտի ըլլաս»:**

Յիսուս, եթէ մարմինով մեռնելէն յետոյ հոգիով երկինք գացած էր, ինչո՞ւ համար Մարիամ Մագդաղենացիին ըսաւ. «Մի՛

մօտենար ինծի, բանի որ դեռ չեմ ելած դէպի իմ Հայրս»: երբ ան ուզեց երկրպագականօրէն ողջագուրուիլ Յիսուսի ոտքերուն.

Յիսուս կը պատասխանէ աւազակին, որուն աստուածաբանական տեսութիւնը ուղիղ է, որովհետեւ ան խնդրած էր Յիսուսէն, ըսելով. «Յիշէ՛ զիս, Տէ՛ր, երբ գաս ըս արքայութեամբդ»: Այս աւազակը այնպէս կ՛երեւի, թէ Փարիսեցիի մը զաւա՛կն էր, որովհետեւ միայն փարիսեցիական խմբակը, մեռելներու յարութեան կը հաւատար:

Խաչեցեալ Յիսուսըն ու հաւատքի եկող աւազակը, երկուքն ալ կ՛ապրէին իրենց մահուան վերջին պահը: Մեր Տէրը նոյնիսկ այդ բանի մը րոպէները արժեւորեց **խոստանալով** աւազակին. «Ճշմարիտ կ՛ըսեմ քեզի այսօ՛ր, ինծի հետ դրախտին մէջ պիտի ըլլաս»: Յաղթական Փրկիչ Յիսուս, նոյնիսկ Իր չարչարալից մահուան բաժակը ըմպելով, փրկած եղաւ թշուառ ու ողորմելի աւազակն ու խաչ֊համող հարիւրապետը, որ դարձաւ առաջին Քրիստոնեայ Հռոմէացին ու նահատակը որ կը կոչուի Ղունկիանոս Եկեղեցական պատմութեան մէջ:

Կրօնք և հանդերձեալ կեանք՝ հաշտընթաց են, բացարձակապէս: Արիստոտել և իրեն հետեւող յունական դպրոցները, Պիւթագորոսութիւնն իբրեւ պաշտօնական իմաստասիրութիւն անտես ձգեցին, սակայն Պիւթագորեան գաղտնի ընկերութիւններ, իրենց խորհուրդներով պահեցին այդ ըղձանքը որ վերջի-վերջոյ տոգորեց Հռոմէական աշխարհի խորհող և զգայուն հոգիները:

Երբ Քրիստոնեայ Եկեղեցւոյ հաւատացեալներն ալ նահատակուիլ սկսան սուրբ առաքեալներու չարչարալից մահէն յետոյ, բազմաթիւ եկեղեցիներու առաջնորդներուն հաշտընթաց նկատուեցաւ "հոգւոյ անմահութեան" և մահուամբ "երկինք երթալու" գաղափարը որպէս մխիթարութիւն և բաջալերանք նահատակուողներուն:

Թող չկարծուի, թէ միայն "հոգւոյ անմահութեան" և "երկինք երթալու" վարդապետութիւնը սպրդած է Սուրբ Եկեղեցւոյ" հաւատամքին մէջ, այլ նաեւ բազմաթիւ ուրիշ հաւատալիքներ եւս: Օրինակ՝ Յիսուս Ի՛նք պատմեց թէ՝

Երբ մարդիկ քունի մէջ էին՝ անոր թշնամին եկաւ,
ցանուած ցորենին վրայ որոմ ցանեց ու գնաց:

Մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս Ի՛նք ցանած էր ցորենը: Ան կը զգուշացնէ Իր Եկեղեցւոյ առաջնորդներն ու հաւատարիմ սպասաւորները որ չքնանան, այլ գիշեր ու ցերեկ պաշտպան կանգնին Աւետարանին ճշմարտութիւններուն: Յիսուսը սիրող և պաշտպան կանգնող Պետրոս առաքեալ կ՛ըսէ. «Արթո՛ւն կեցէք, հսկեցէ՛ք, բանի որ ձեր ոսոխը՝ Սատանան, կը մռնչէ առիւծի մը նման, կը շրջի և կը փնտռէ թէ զո՛վ կլլէ: Դիմադրեցէ՛ք անոր՝ հաստատուն ըլլալով հաւատքին մէջ. գիտցէք որ ձեր եղբայրական համայնքը այս աշխարհի մէջ իր վրայ կը կրէ չարչարանքներուն նոյն փորձութիւնները» --Ա Պետրոս Ե. 8-9:

Տէր Յիսուս պիտի վերադառնայ աշխարհ, ոչ միայն յարութիւն տալու Իր հաւատացեալ ննջեցեալներուն, այլ՝ այն տիեզերական պայքարամարտին երբ Սատանան պիտի պարտուի ու կորստեան մատնուի, որու մասին առաքեալները գրած են.

1. «Որմէ ետք պիտի գայ վախճանը, երբ Քրիստոս թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Հօր Աստուծոյ, ոչնչացնելէ ետք ոգեղէն աշխարհի չար իշխանութիւններ (Սատանային), պետութիւնները և զօրութիւնները: Որովհետեւ Քրիստոս պիտի թագաւորէ՝ մինչեւ որ Աստուած բոլոր թշնամիները անոր ոտքերուն տակ դնէ իբրեւ

պատուանդան: Վերջին թշնամին որ պիտի բնաջնջուի՝ Մահը պիտի ըլլայ: Այդպիսով պիտի կատարուի մարգարէութիւնը, թէ "Աստուած ամէն բան անոր երթարկեց"»--Ա. Կր. ԺԵ. 24-27:

2. «Եղբայրնե՛ր, չեմ ուզեր որ անգէտ ըլլաք ննջեցեալներու մասին, որպէսզի չտխրիք ուրիշներու նման, որոնք յոյս չունին:...Որովհետեւ Տէրը ինք հրամանով, հրեշտակապետին ձայնով և Աստուծոյ շեփորով պիտի իջնէ երկինքէն, և ամենէն առաջ յարութիւն պիտի առնեն ի Քրիստոս մեռածները: Ապա մենք ալ, որ կենդանի մնացած պիտի ըլլանք, անոնց հետ միասին պիտի յափշտակուինք տարուինք ամպերու վրայէն Տիրոջ ընդառաջ, օդին մէջ, և այդպէս Տիրոջ հետ պիտի ըլլանք մշտապէս»
-- Ա. Թեսաղ. Դ.12-16:

3. «Արդար է Աստուծոյ առջեւ ձեզի նեղութիւն պատճառողներուն նեղութիւն հատուցանել, իսկ ձեզի՝ նեղութիւն կրածներուդ՝ հանգիստ մեզի հետ, երբ Տէր Յիսուս պիտի յայտնուի երկինքէն իր զօրութեան հրեշտակներով, կրակի բոցով վրէժ լուծելու համար անոնցմէ՝ որոնք չեն ճանչնար զԱստուած և չեն հնազանդիր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աւետարանին: Անոնց պատիժը պիտի ըլլայ յաւիտենական կործանումը, հեռու Տիրոջ տեսութենէն և Անոր զօրութեան փառէն»--Բ.Թեսաղ.Ա. 6-9:

4. «Թող ոչ ոք ոչ մէկ կերպով խաբէ ձեզ. որովհետեւ այն օրը պիտի չգայ, եթէ նախ չի գայ ապստամբութիւնը և չյայտնուի անօրէնութեան մարդը՝ կորստեան որդին՝ Հակառակորդը, որ կը գոռոզանայ այն ամենուն վրայ՝ որ կը կոչուի աստուած կամ պաշտամունքի առարկայ մինչեւ այն աստիճան՝ որ ան պիտի նստի Աստուծոյ տաճարին մէջ և պիտի ցոյց տայ ինքզինք թէ Աստուած է: Չէ՞ք յիշեր թէ երբ դեռ ձեզի հետ էի՝ կ՛ըսէի այդ բանը» --Բ. Թեսաղ. Բ. 3-6:

5. «Չարին գալուստը Սատանային ներգործութեամբ է՝ ամենայն զօրութեամբ, նշաններով, խաբէութեան զօրաւոր գործերով և անիրաւութեան բոլոր պատրանքներով՝ կորստեան մատնուածներուն հանդէպ. և այդ ամէնը այն բանին փոխարէն, որ անոնք չընդունեցին ճշմարտութեան սէրը, որպէսզի փրկուին: Ասոր համար ալ Աստուած անոնց պիտի ղրկէ մոլորութեան զօրութիւնը, որպէսզի անոնք հաւատան սուտին, և դատապարտուին բոլոր անոնք՝ որ չհաւատացին ճշմարտութեան և հաճոյք գտան անօրէնութեան մէջ»--Բ. Թեսաղ. Բ. 9-11:

Վերոյիշեալ հինգ հատուածները մէջբերում եղած են, որպէսզի ընթերցողները, իրենք անձամբ կարդան առաբելական պատգամները Աւետարանէն: Մեզի, հաւատացեալներուս, Պօղոս առաքեալ կը պատուիրէ ո՛չ թէ **ատել մեղաւորները,** այլ՝ այդ մեղաւորները դրդո՛ղ չարը՝ Սատանան: Սատանային մեծագոյն խաբէութիւնը կամ նենգութիւնը, ինքզինք անտեսանելի և անճանաչելի ընելուն մէջն է, այսինքն անգոյ և աներեւոյթ ընելուն մէջ կը կայանայ: Ան դիմակաւոր է, իր գործունէութիւնը միշտ ուրիշի մը միջոցաւ կը գործէ ու ինք կը մնայ ծածկուած: Սոյն պատճառաւ մարդիկ կը կարծեն, թէ մեղաւո՛րն է չարը և խաբեբան: Նոյնիսկ կը կարդանք, թէ Սատանան ի՛նք մտաւ Յուդայի ներսիդին որպէսզի այնպէս կարծուի, թէ Յուդան ի՛նք մատնած եղաւ իր Վարդապետը:

Յիսուս ինչպէ՞ս կը բացատրէ չարը: Ան կ՛ըսէ. «Երբ պիղծ ոգին դուրս կ՛ելլէ մարդէն՝ կը շրջի անջրդի վայրեր, հանգիստ կը փնտռէ և երբ չի գտներ, այն ատեն կ՛ըսէ՝ դառնամ իմ տունս ուրկէ ելայ կու գայ և զայն պարապ կը գտնէ՝ մաքրուած ու կարգի դրուած: Այն ատեն կ՛երթայ և իր հետ կ՛առնէ իրմէ աւելի չար եօթը ուրիշ ոգիներ ու մտնելով կը բնակի այնտեղ. և այդ մար-

դուն վերջը իր նախիին վիճակէն աւելի գէշ կ՛ըլլայ նոյնպէս պիտի պատահի նաեւ այս չար սերունդին»--Մատթէոս ԺԲ. 43-45

Աստուած պատկերաւոր կերպով կը յայտնէ Իր սիրած մարդ արարածին, տիեզերք համակարգին համայնապատկերը ստեղծագործութեան: Ան սկսաւ ստեղծագործել երկինքը երկիր իջեցնելով, երկնայինը ու երկրայինը շաղախելով ու պայծառակերպելով: Մարդաշխարհը ցարդ, միակ երկրագունդն է ուր կայ կեանք և խայտանք: Սակայն Թշնամին՝ Սատանան ալ ցանած է որոմ, որովհետեւ երկիրը գործող մարդ արարածը չէ կրցած մնալ արթուն:

Մարդ արարածին կեանքը երկնատուր շնորհ մըն է մարդկութեան, որուն համար պարտական ենք փառաբանել զԱստուած: Կեանքը Աստուծոյ գերագոյն պարգեւն է մարդկութեան: Արարիչ Աստուած չէ բաւականացած զարդարելով երկրագունդը միայն բուսականութեամբ և կենդանիներով, այլ փափաքած է նաեւ ընել մարդ արարածը Իրեն կերպարանակից և աշխատակից: Հետեւաբար մարդը պէտք է գիտնայ իր կեանքը արժեւորել, բայց արժեւորման նախապայմաններէն կարեւորագոյնը՝ ուղի՛ղ ճանչնալ է իր Արարիչը:

Կեանքը շնորհուած է մարդկութեան որպէսզի զիրար սիրեն և օգնեն: Ո՛վ որ իր կեանքը կը բաժնէ ուրիշին հետ, անոր հոգին կը լեցուի կեանքի Ակնաղբիւրէն՝ Աստուծմէ: Ան կը սկսի ապրիլ ճշմարիտ կեանքը՝ **վերածնեա՛լ** կեանքը: Կեանքը սոսկ ապրիլ մը չէ՛ ապրելու համար, այլ՝ գիտակցօրէ՛ն ապրիլ, պատրաստուելու համար յաւիտենականին: Մարդ կեանքը մտածումի փոխելու է և մտածումը ապրումի՝ այսինքն իրագործումի: Աչազուրկներ էին Հոմերոս, Ճոն Միլթըն, Հելլէն Քելըր, որոնք մտքի լոյսին փողահարները ու ջահակիրները դարձան իրենց դիւցազներգակ աշխարհահռչակգրականստեղծագործութեամբ:Որովհետեւ անոնք ճանչցա՛ն թէ իրենց վերեւ կայ Արարիչն ու Տուիչը բարեաց: Կեանքը իսկութեան մէջ հոգեւոր է և բարոյական սկզբունքներով կը կառավարուի, անոնց համար, որոնք ճանչցած են զԱստուած ու սիրած մարդկութիւնը:

Կեանքը կը դադրի պարզ գոյութիւն մը ըլլալէ ու կը դառնայ արդիւնաբեր աստուածահիրաշ ստեղծագործութիւն: Կայ չարութիւն, կայ մեղանչում և այլասերում, աշխարհի մէջ բայց կայ նաեւ ստեղծագործութիւն, և բարձր ոլորտ, և աղօթք, և սրբութիւն, և մաքրութիւն: Աստուծոյ գերազանց և հրաշալագոյն ստեղծագործութիւնը մարդ արարածն է: Մարդկային ստեղծագործութիւնը պիտի հասնի իր լրումին, այնպէս ինչպէս շերամի թրթուրը ծակելով իր բոժոժը դուրս կու գայ փոխակերպուած որպէս թիթեռնիկ:

Այս շերամ թրթուրին՝ թիթեռնիկի՛ փոխակերպութիւնը, նմոյշ մըն է մեռելոց Յարութեան, երբ Յաղթական Յիսուս վերադառնայ աշխարհ, յարութիւն տալու իր անհամար հաւատարիմներուն, ծառաներուն և Զինքը սիրողներուն: Շերամին թրթուրը որ միայն կրնար սողալ գետնի վրայ, իր կերպարանափոխութենէն (յարութենէն) յետոյ, նորէ՛ն կ՛ապրի նոյն հողին վրայ: Բայց ո՛չ երբեք որպէս սողուն մը, այլ որպէս թռչող թիթեռնիկ, որովհետեւ յաղթա՛ծ է իր հողայնութեան ու դարձած հոգեղէն: Անոր փափաքն ու աղօթքը կատարուա՛ծ եղելութիւն մըն է, ո՛չ թէ որովհետեւ գացած է երկինք, այլ ի՛նք դարձած է երկնայի՛ն տիրապետելու համար երկրայինին:

Եթէ բոլոր սուրբերն ու Յիսուսը սիրողներ արդէն մեկնած են երկինք, իրենց մահէն յետոյ և կ՛ապրին խաղաղ և հանգիստ Աստուծոյ ներկայութեան ներքեւ, ի՛նչ հարկը կայ Յիսուսին վերադարձը դէպի աշխարհ: Ի՞նչ պէտքը կայ մեռելներու յարու-

թեան, երբ արդէն հոգեպէս կ՛ապրին Աստուծոյ լուսափայլ երկնակամարին տակ ցնծագին և հրեշտակային երաժշտութեամբ: Այս բոլոր մտածումներն ու երեւակայութիւնները մանկական երազային կարծիքներ են, որոնք սպրդած են կարգ մը Քրիստոնեայ կոչուած անձերու մտայնութեան մէջ:

Ճանչնալու և հասկնալու համար Քրիստոսի քարոզած Աստուծոյ Թագաւորութիւնը և ըմբռնելու այդ պատգամներուն իմաստը, հաւատացեալէն կը պահանջուի ամբողջական անձնանուիրում և Աւետարանի խոր ուսումնասիրութիւն: Տէր Յիսուս անտեղեակ չի պահեց Իր աշակերտները գալիք երկնային արքայութենէն և յաւիտենական կեանքէն:

1. Աշակերտներուն մտայնութիւնը շփոթանքի մէջ էր, որովհետեւ չէին կրնար զանազանել Յաւիտենական Կեանքը՝ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը, Իսրայէլի և Դաւիթի թագաւորութենէն: Օր մը երբ Յիսուս և աշակերտները առանձին հաւաքուած էին, Պետրոս աշակերտ ջանաց յայտնել իր շփոթանքը Յիսուսի և հարցուց Անոր. «Ահա՛ մենք, ամէն բան ձգեցինք և քու ետեւէդ եկանք. արդ, մենք ի՞նչ պիտի ունենանք»: Պետրոս աշակերտ շատ գործնական և դրական անձ մըն էր:

Յիսուս պատասխանեց ու ակնարկելով առաքեալներուն ըսաւ. «Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի, դուք որ եկաք իմ ետեւէս, երկրորդ Գալստեան (երկրի վրայ), երբ Մարդու Որդին նստի Իր աթոռին վրայ, դուք ալ պիտի նստիք տասներկու աթոռներու վրայ՝ դատելու համար Իսրայէլի տասներկու ցեղերը: Եւ ով որ ձգեց տուն, եղբայրներ, քոյրեր, հայր ու մայր, կամ որդիներ, և ագարակներ՝ ինծի համար, հարիւրապատիկը պիտի ստանայ և յաւիտենական կեանքը պիտի ժառանգէ: Բայց շատեր որոնք հիմա առաջին են՝ վերջին պիտի ըլլան, իսկ շատ մը վերջին եղողներ՝ առաջին» --Մատթ. ԺԹ. 27-30:

2. Կարդանք Յիսուսի նոյն խոստումը, նաեւ Մարկոսի Աւետարանին մէջ: Ասոր վրայ Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Ահա մեր ամբողջ ունեցածը թողուցինք և հետեւեցանք քեզի»: Յիսուս անոր ըսաւ. «Վստա՛հ եղէք, ով որ կը ձգէ տուն, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, զաւակներ և ագարակներ՝ ինծի համար կամ Աւետարանին համար, ներկայ կեանքին մէջ հարիւրապատիկ տուներ, եղբայրներ, քոյրեր, մայրեր զաւակներ և ագարակներ պիտի ունենայ, ինչպէս նաեւ հալածանքներ պիտի կրէ, և գալիք աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը պիտի ժառանգէ: Շատեր որոնք հիմա առաջին են՝ վերջին պիտի ըլլան, և շատ մը վերջիններ՝ առաջին»--Մարկ. Ժ.28-31:

3. Տեսնենք թէ Ղուկաս աւետարանագիր ի՞նչ գրած է այս մասին: Ասոր վրայ՝ Պետրոս ըսաւ. «Ահա մեր ամբողջ ունեցածը ձգեցինք և հետեւեցանք քեզի»: Յիսուս անոնց ըսաւ. «Վստահ եղէք, ով որ կը ձգէ տուն, ծնողք, եղբայրներ և կամ զաւակներ՝ Աստուծոյ արքայութեան համար, ներկայ կեանքին մէջ բազմապատիկը պիտի առնէ և գալիք աշխարհին մէջ՝ յաւիտենական կեանքը պիտի ժառանգէ»--Ղուկ. ԺԸ. 28-30:

Զարմանանք և որոշ նկատողութեան արժանի է, որ Յիսուսի բոլոր խոստումները և փրկուածներու ժառանգելիք յաւիտենական կեանքը **"գալիք աշխարհին"** մէջ է կ՛ըսէ Յիսուս: Արարիչ Աստուած, եթէ կ՛ուզէր Իր ստեղծած մարդ արարածը երկինքի մէջ ապրեցնել, ինչո՞ւ համար զարդարեց երկրագունդը լեռներով, հովիտներով, լիճերով և երկրի երեսը գեղեցկացուց կանաչ խոտով, ծառերով ու չքնաղ և բուրումնալից ծաղիկներով ու բազմատեսակ կենդանիներով, թռչուններով և ձուկերով:

Անհուն տիեզերքի և անսահման երկնային միջոցին մէկ անճեւ ու պարապ աշխարհը, Աստուած վերածեց դրախտի և Իր բարձրագոյն ձեռարուեստ մարդ արարածը իշխան կարգեց որ գործէ երկիրը: Թէեւ մարդու բնակավայրը երկրի վրայ է, սակայն այդ երկիրը կը ծփայ երկինքի օդին մէջ: Մարդ արարածը, իրականութեան մէջ թէեւ կ՛ապրի երկրի վրայ սակայն ինք երկինքի մէ՛ջ է: Միթէ բոլոր աստղերն ու մոլորակները երկինքի ոլորտին մէջ չե՞ն: Իսկ եթէ չեն, հապա ո՞ւր են: Յիսուս երբ ուզեց բացատրել Հայր Աստուածը Սամարացի կնոջ, ըսաւ անոր թէ Աստուած կը պաշտուի ո՛չ Երուսաղէմի և ո՛չ ալ Սամարիոյ մէջ, այլ՝ որովհետեւ Աստուած Հոգի է, Ան կը պաշտուի Հոգիով և Ճշմարտութեամբ, այսինք մաքուր սրտով և անկեղծ հոգիով:

Մարդիկ զԱստուած նիւթականացուցած և սահմանաւորած էին որպէսզի կարենան սեփականացնել և ազգայնացնել զԱյն: Մինչեւ Աստուած Որդւոյ Մարդեղութիւնը, ամէն ազգ աստուած մը ունէր ու Եհովա ալ Հրեաներուն Աստուածն էր: Յիսուսի Մարդեղութեամբ Աստուած ճանչցուեցաւ համա՛յն մարդկութեան Արարիչը, Պահապանը և ողորմած Հա՛յր Երկնատրը: Այս բոլոր եղելութիւնները և դէպի իրողութիւնները տեղի ունեցան ա՛յս երկրագունդին վրայ, որ Աստուած ջնորհած էր Իրեն կերպարանակից եղող մարդ արարածին:

Ի՞նչ է պատճառը արդեօք, որ մարդիկ կ՛ուզեն երկինք երթալ երբ Աստուած որպէս Հոգի ամէն տեղ է, թէ՛ երկնքի և թէ՛ երկրի վրայ, և մեր աղօթքը կ՛իմանայ ո՛չ թէ միայն եկեղեցւոյ մը խորանին ծնրադիր ըլլալով, այլ մտնելով մեր սենեակէն ներս, փակելով դուռը և գաղտնապէս աղօթելով Իրեն, որ կը լսէ՛ մեր մտքին աղօթքը և սիրով կը պատասխանէ մեզի:

Քրիստոսի մարդեղացումէն առաջ բոլո՛ր կրօնքները, հեռացուցած էին զԱստուած մարդոցմէ ու միայն զոհագործութեամբ ու տաճարի մը մէջ Ան մտիկ կ՛ընէր աղօթողի մը խնդրանքը: Հետեւաբար աստուածները նիւթականացուած էին և հրեաներուն Աստուածն ալ ազգայնացուած էր. Յիսուս Քրիստոսի՛ Մարդեղութե՛մբ Հայր Աստուած մօտեցաւ մարդ արարածին: Անոր Միածի՛ն Յիսուսով միայն, մարդ ճանչցաւ Աստուած Ճշմարիտը, որ մարդկութեան Հայր Երկնաւորը եղաւ, փոխանակ ճանչցուելու որպէս պատժող Դատաւոր մը:

Ինչո՞ւ չսերտել Աւետարանը ու չկարենալ տեսնել թէ մարդ արարածը սկիզբէն ի վեր երկրի վրայ ու երկինքի մէ՛ջ է:

Յիսուս Ինք խորհրդաւոր կերպով ըսած եղաւ Նիկոդեմոսին, թէ ինչպէ՞ս անճ մը կրնայ ըլլալ թէ երկրի վրայ և թէ երկնքի մէջ, երբ վերջացուց Իր խօսակցութիւնը հետեւեալ նախադասութեամբ.

«Արդ, ոչ ոք երկինք ելած է, բացի միայն անկէ,
որ երկինքէն իջաւ, մարդու Որդին՝ որ երկինքն է»:

ԲԱՐԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ՋԱՐԸ ՈՒՐԿԷ՞ ԵԿԱՒ

Բարոյական չարը՝ **սխալանք** է, իսկ կրօնական չարը՝ **մեղանչում**: Որովհետեւ մարդ արարած իր սխալանքով կրնայ սորվիլ ուղիղը՝ սխալէն, և տեսնել ծուռը՝ շիտակէն: Իսկ կրօնակա՛ն մեղանչումը, բարոյական սխալը տեսնելէն յետոյ՝ ապստամբի՛լ է Բարիին դէմ:

Մարդիկ կան, որոնք իրենց բարոյական սխալը կ՛ընդունին, իսկ կան անճեր որոնք չեն ուզեր ընդունիլ, չեն ուզեր խոնարհիլ

խոնարհելու ճշմարտութեան պատուանդանին, իրենց "ես"-ին ու փառին սիրո՛յն համար կ՛ընդվզին և կ՛ըմբոստանան իրենց Արարիչին դէմ: Մարդ արարածը, որքան ըմբոստանայ իր "ես"-ին ու փառին համար, ա՛յնքան աւելի կը կուրանայ ու կը չարանայ:

«Առարկայական ես»ը անհատական ինքնութիւնն է, իբրեւ շարք մը գիտակից գործունէութեանց, նաեւ իբրեւ իմացական զգացական բովանդակութիւն մը: «Ձուտ Ես»ը ինքնութիւնն է՝ սակայն ո՛չ իբրեւ առարկայական-փորձառական սկզբունք մը այլ՝ ներհայեցողակա՛ն կերպով մը եզրականացուած:

Երբ ոեւէ արարած, մարդկային կամ հոգեղէն, իր «ես»ը պաշտամունքի առարկայ դարձնէ, ա՛յդ կրօնական մեղանչում (կռապաշտութիւն) է, որուն հետեւանքը կուրութիւն կ՛ըլլայ:

Բարոյական և կրօնական չարին հետեւանքները յստակօրէն կ՛երեւին "Անառակ Որդի"ին առակին մէջ.--

1. Կրտսեր եղբայրը իր մարմնական հաճոյքները գոհացընելու համար կը ձգէ հօրէնական տունը և կը մեկնի վայելելու մարմնական հեշտանքները: Ինչպէս որ մարմինը կը մահանայ, նոյնպէս ալ մարմնական ցանկութիւնները ունին իրենց վերջատրութիւնը: Կրտսեր եղբայրը երբ կը հասնի մարմնական հաճոյքներու վախճանին, ինքզինք կը գտնէ անօթի, մերկ և միայնակ:

Մարդ արարածը միայն առանձնութե՛ան մէջ կը խորհի, և խորհողութեան մէջ մարդ արարածը կու գայ ինքզինքին: Մարդ արարած, մարմնական կիրքերու ցանկայարոյց շրջանին, իր ինքնութիւնը՝ "ես"-ը նախապէս հեռացած կ՛ըլլայ ինքզինքէն, որովհետեւ մտածող և խորհող ըլլալէ կը դադրի ան: Անոր էութիւնը հոգեկան արբեցութե՛ան մէջ, ցնորական երազատես մը դարձած կ՛ըլլայ:

Երազային սթափումէն յետոյ, երբ մարդ կը սկսի խորհիլ, իր հեռացած առարկայական անձնաւորութիւնը կը վերադառնայ տուն և մարդ էակը կը սկսի մտածել և խորհիլ: Մարդկային այսպիսի փորձառութիւնը կը կոչուի. "ինքզինքին գալ": Անառակին, հօրէնական տունէն հեռանալը, իր "Ես"-ին և իր փառին համար չէր, այլ իր մարմնական կիրքերու յագեցման: Սոյն պատճառաւ ան կրցաւ գալ ինքզինքին: Ան ոչ միայն եկաւ "ինքզինքին", այլ ան վերադարձաւ մինչեւ հօրէնական տուն և փրկութիւն:

2. Իսկ երէց եղբայրը, որ կը կարծուէր ըլլալ հօրը հաւատարիմ զաւակը, ի վերջոյ դիմակազերծ ըլլալով, գործեց կրօնական չարը, որ կը կոչուի **մեղանչում**: Երէց եղբայրը ուրախ էր, որ իր կրտսեր եղբայրը հեռացաւ տունէն և հօրը մնացած բոլո՛ր :

Արարիչ Աստուած, եթէ մարդ արարածին տուաւ "ազատ կամք", ինչո՞ւ չհաւատալ թէ Ան տուած է "ազատ կամք" նաեւ ուրիշ հոգեղէն էակներու ալ: Մեր անգիտութիւնը ապացոյց մը չէ, թէ Աստուած ի՛նչ ըրած է մեր տեսանելիութենէն և մտածողութենէն դուրս:

Մարդեղացեալ Որդին Աստուծոյ Իր աշակերտները դաստիարակած շրջանին, ուսուցանեց անոնց ո՛չ միայն աշխարհի վրայ չարութեան և աստուածային օրէնքին դէմ մեղանչումի մասին, այլ նաեւ այն հոգեկան էակին, որ կը դրդէ ու կը գրգռէ մարդ արարածները որ մեղանչեն Աստուծոյ դէմ, ու հաւաքուին իր դրօշին տակ: Յիսուս նոյնիսկ այս ապստամբող հոգեկան էակը կոչեց Սատանա: Այս ապստամբող էակին յանդգնութիւնը այնքա՛ն

զօրաւոր է, որ նոյնիսկ այս Սատանա կոչուողը բաջութիւնը ունեցաւ փորձել նաեւ Աստուծոյ Միածին Որդին:

Սատանա կոչուած այս անձնաւորութեան մասին, Յիսուս Ինք բազմաթիւ անգամներ արտայայտուած է ու նաեւ առաքեալներն ալ գրած են, զգուշացնելու համար հաւատացեալները:

Հին Կտակարանի խիզախ ու խորատես մարգարէն եղած է Եսայի, որ Քրիստոնէական շրջանին շատ մը հաւատացեալներ զինք կոչած են "Աւետարանիչ" մարգարէն: Այս մարգարէն իր խորհրդաւոր տեսութիւնը դարձուցած է մինչեւ անժամանակներու ժամանակին և ջանացած է գտնել և տեսնել այս ապստամբող Սատանային յեղափոխական ընդվզումը:

Քաջ մարգարէն Եսայի կը գրէ իր հոգեկա՛ն յայտնութեան մէջ, ըսելով.--

Ով առտուանց ծագող Արուսեակ,
Ինչպէ՛ս երկինքէն ինկար
Ու մինչեւ գետին կործանեցար,
Դուն որ ազգերը նկուն կ՛ընէիր:
Դուն սրտիդ մէջ ըսած էիր

Երկինք ելլեմ
Ու իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր բարձրացնեմ.
Եւ ժողովրի լեռը, Հիւսիսի ծովերը բնակիմ.
Ամպերու բարձրութիւններուն վրայ ելլեմ,
Բարձրելոյն նմանիմ:

Բայց ահա դժոխքը կ՛իջնես, գուբին խորունկ տեղերը.
Քեզ տեսնողները ծու վրադ պիտի զարմանան,
Ու ըեզի նայելով պիտի ըսեն,
Աս այն մարդն է որ երկիրը կը սարսէր,
Թագաւորութիւնները կը դողացնէր,
Աշխարհ անապատ կը դարձնէր,
Եւ անոր բաղաքները աւերակ կ՛ընէր
Ու իր գերիները տուներնին չէր ղրկեր:

Ազգերուն բոլոր Թագաւորները
Ամէն մէկը պատուով իր տանը մէջ կը պառկի
Բայց դուն գարշելի ընձիւղի մը պէս,
Գուբի բարերուն մէջ իջնող
Սրով խոցուած մեռելներուն հանդերձին պէս,
Ոտքի տակ կոխուած դիակի պէս
Քու գերեզմանէդ դուրս նետուեցար,
Դուն թաղումով անոնց հետ չես միանար,
Քանզի ծու երկիրդ աւրեցիր
Ու ժողովուրդդ սպաննեցիր,
Չարերուն սերունդը յաւիտեան պիտի չյիշուի:
Սպանութիւն պատրաստեցէք անոր տղոցը,
Իրենց հայրերուն անօրէնութեանը համար,
Որպէսզի չելլեն ու երկիրը չժառանգեն,
Եւ աշխարհի երեսը թշնամիներով չլեցնեն:

--Եսայի ԺԴ. 12-21:

Ադամ ու Եւային փորձութիւնը և սխալանքը եթէ նկատենք Յիսուս Քրիստոսի ուսուցումով, հոն պիտի տեսնենք "բարոյակա՛ն" սխալանք և ո՛չ Աստուծոյ դէմ եղած ապստամբութիւն, այնպէս ինչպէս Եսայի մարգարէն կը գրէ Սատանային մասին: Եթէ

մեր նախածնողներուն սխալը ապստամբութիւն եղած ըլլար, Աստուածայայտ Աւետարանը պիտի չգրէր ըսելով.

«Որովհետեւ Աստուած ա՛յնման սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ Իր Միածին Որդին տուաւ, որպէսզի Անոր հաւատացողը չկորսուի, այլ յաւիտենական կեանք ունենայ»--Յհ. Գ.6:

Աստուած ինչո՞ւ կը սիրէ մեղաւորը, Ան կը սիրէ, որովհետեւ մեղաւոր մը իր չափահասութեան հասնելու ժամանակաշրջանին **սայթաքող և մոլորած** անձ մըն է, ո՛չ Իր Արարչին դէմ ապստամբ մը: Մարդկային անհնազանդութիւնը բարոյակա՛ն չարը ըլլալու է, որովհետեւ Ադամ չ՛ապստամբեցաւ Աստուծոյ դէմ այլ չափահասութեան ելարանին վրայ սխալեցաւ, սայթաքեցաւ և ինկաւ:

Յիսուս Քրիստոս մարդացաւ, եկաւ աշխարհ որպէսզի այդ ինկած, սակայն չափահասութեան հասնիլ փափաքողը գտնէ և առաջնորդէ դէպի յաւիտենական կեանքի՝ ներումի և փրկութեան:

Հոգեկան աշխարհի մէջ գտնուող չարը Սատանան որ ապստամբութեան դրօշը բարձրացուց Արարիչ Աստուծոյ դէմ, ինչպէս կը գրէ Եսայի մարգարէն, Յիսուս Ինք ալ ակնարկութիւններ ըրաւ Սատանային մասին երբ չարը լիրբօրէն ջանաց Զինք ալ փորձել: Եւ Սատանան հանեց զինք բարձր լեռ մը՝ ակնթարթի մը մէջ իրեն ցոյց տուաւ աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները:

Եւ Սատանան ըսաւ.

«Այս բոլորին վրաւ իշխանութիւն և ասոնց փառը Քեզի կու տամ, անոնք ինծի տրուած են, և որու որ ուզեմ՝ կու տամ : Արդ, եթէ ինծի երկրպագութիւն ընես՝ այդ բոլորը քուկդ պիտի ըլլան»:

Յիսուս պատասխանեց անոր ու ըսաւ.
«Գրուած է՝ Քու Տէր Աստուծո՛յդ պէտք է երկրպագես և զայն միայն պաշտես»--Ղուկ. Դ. 5-8:

Յիսուս Սատանան կոչեց.
"Այս աշխարհի Իշխանը "«--**Որովհետեւ Սատանան, այս աշխարհի իշխանը, արդէն իսկ դատապարտուած է»** --Յով. ԺՋ. 11:

Յիսուսի Աշակերտներուն Մէջբերումները.--

1. **Յովհաննէս առաքեալի վկայութիւնները.**

«Թէպէտ ամբողջ աշխարհը Չարին ենթակայ ըլլայ, մենք Գիտենք թէ մենք Աստուծմէ ենք--Ա. Յով. Ե. 19:

2. **Պօղոս առաքեալի վկայութիւնները.**
Յիսուս Քրիստոս Պօղոս առաքեալի երեւնալէն յետոյ կ՛ըսէ անոր. «Պիտի ղրկեմ քեզ, որ բանաս անոնց աչքերը, խաւարէն լոյսին դարձնես զանոնք և Սատանայի իշխանութենէն՝ Աստուծոյ, որպէսզի անոնք մեղքերու թողութիւն ստանան և սուրբերու հետ ժառանգութեան բաժին՝ Ինծի հանդէպ ունեցած իրենց հաւատով»--Գործք ԻՋ. 17-18:

3. **«Այս աշխարհի "աստուած"**-ը նկատուած Սատանան կուրցուցած է այդ անհաւատներուն միտքը, որպէսզի չըլլայ որ Աւետարանին բերած լոյսը ծագի անոնց մէջ այսինքն՝ տեսնեն փառը Քրիստոսի, որ անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է»--Բ.Կր.Դ.4:
Աստուծոյ դէմ ապստամբողները ինչպէ՞ս ճանչնալ.

4. «Բայց Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն պիտի յայտնուի մարդոց անհաւատութեան և անիրաւութեան համար, որոնց անիրաւութիւնը թոյլ չի տար որ ճշմարտութիւնը երեւան գայ: Որովհետեւ Աստուծոյ մասին ինչ որ կարելի էգիտնալ՝ գիտեն արդէն, քանի Աստուած Ինք յայտնեց անոնց: **զԱստուած ճանչնալով հանդերձ՝ իբրեւ Աստուած չփառաւորեցին և շնորհակալ չեղան,** այլ՝ անիեթեթ խորհուրդներ ունեցան, որով իրենց միտքը անմտութեամբ խաւարեզաւ:
Իրենք զիրենք իմաստուն համարելով՝ յիմարացան, և **անմահ Աստուծոյ փառքը յատկացուցին մահկանացու մարդոց:** ...
Աստուծոյ վերաբերմամբ ճշմարտութեան փոխարէն ստութիւնը նախընտրեցին»--Հռոմ. Ա. 18-22

5. «Ի վերջոյ զօրացէք Տիրոջմով, իր ամենակարող զօրութեամբ:
Ձեր վրայ առէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որպէսի կարենաք Սատանային հնարքներուն դէմ դնել: Որովհետեւ մեր պատերազմը մարդոց հետ չէ այլ երկինքի տակ գտնուող չար ոգիներուն, իշխանութիւններուն և պետութիւններուն այս խաւար աշխարհի տիրակալներուն դէմ:

Ուստի Աստուծոյ սպառազինութիւնը առէք, որպէսզի երբ չար օրը գայ կարենաք ետ մղել Չարին հարուածները, և ամէն ինչ ընէք՝ կանգուն մնալու համար: Հետեւաբար պատրաստ եղէք. ճշմարտութեամբ ամրապնդեցէք ձեր մէջքը, արդարութիւնը հագէք զրահի պէս, և խաղաղութեան Աւետարանը քարոզելու պատրաստակամութիւնը հագէք կօշիկի պէս: Եւ այս բոլորին վրայ հաւատքի վահանը առէք, որպէսզի կարենաք մարել Չարին արձակած բոլոր մխացող նետերը: Առէք նաեւ փրկութեան սաղաւարտը և Սուրբ Հոգիին սուրը, այսինքն՝ Աստուծոյ խօսքը: Այս բոլորին հետ աղօթեցէ՛ք Թախանձագին աղօթեցէ՛ք տեւաբար, Սուրբ Հոգիին օգնութեամբ: Ատոր համար ալ արթուն հսկեցէք կատարեալ յարատեւութեամբ, և աղօթեցէք բոլոր հաւատացեալ եղբայրներուն համար:

Աղօթեցէք նաեւ ինձի համար, որպէսզի Աստուած օգնէ ինձի Իր խօսքը տալով, և կարենամ համարձակօրէն պարզել **Աւետարանին ծածուկ խորհուրդը»**--Եփես. Զ. 10-19:

6. **Սուտ վարդապետներու ապստամբութիւնը.**--

«Իսկ ով որ տարբեր բան կը սորվեցնէ և կարեւորութիւն չի տար մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն, ոչ ալ աստուածապաշտութեան վրայ հիմնուած ուսուցումներուն այնպիսին հպարտութեամբ կուրցած մըն է, որ ոչինչ գիտէ:
Խնդիրներ և վէճեր ստեղծելու հիւանդութիւնը ունի և ատկէ ծնունդ կ՛առնեն նախանձը, հակառակասիրութիւնը, հայհոյութիւնը, չար կասկածները, և անվերջ բախումները՝ միտքով ապականած և ճշմարտութենէն հեռացած մարդոց միջեւ, որոնք **կը կարծեն թէ կրօնքը շահի աղբիւր է:**

Այդպիսիներէն հեռո՛ւ կեցիր:

Կրօնքը շահի մեծ աղբիւր է, այո՛ իր ունեցածով գոհանալ գիտցողին համար: Արդարեւ, մեզի հետ որեւէ բան չբերինք աշխարհի, և որեւէ բան պիտի չկարենանք տանիլ մեզի հետ: Եթէ ուտելիք և հագնելիք ունինք՝ անոնցմով բաւարարուինք: Իսկ անոնք որ հարստանալ կ՛ուզեն՝ փորձութեան և թակարդի մէջ կ՛իյնան: Կը բռնուին շատ մը անմիտ ու վնասակար ցանկութիւններով, որոնք մարդիկը մահուան և կորուստի անդունդը կը գլորեն: Որովհետեւ բոլոր չարիքներու արմատը դրամասիրութիւնն է:

Շատեր դրամ դիզելու ձգտելով՝ հաւատէն չեղեցան և իրենք զիրենք տանջեցին բազմաթիւ ցաւերով»--Ա. Տիմ. Զ. 3-10:

7. Զըլլա՛յ որ մէկը ձեզ խաբէ որեւէ ձեւով: Որովհետեւ Տիրոջ օրը պիտի չգայ՝ մինչեւ որ նախ չգայ Տիրոջ դէմ վերջին ապըստամբութիւնը, և չյայտնուի **անօրէնութեան մարմնացումը** եղող մարդը, կորուստի սահմանուած հակառակորդը, որ պիտի ընդդիմանայ աստուած կոչուած և մարդոցմէ պաշտուած որեւէ բանի: Մինչեւ իսկ Աստուծոյ տաճարին մէջ պիտի նստի և ինքզինքին համար պիտի յայտարարէ՝ թէ աստուած է:

Անշուշտ բազմաթիւ վկայութիւններ եւս կան, սակայն հաւատալ ուզողներուն վերեւ յիշուածները բաւարար կը սեպեմ:

ՁԵՄ ՈՒԶԵՐ ՈՐ ԱՆԳԷՏ ԸԼԼԱՔ ՆՆՋԵՑԵԱԼՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

--Ա Թես. Դ.12

Յիսուս ի՞նչ ընելու պիտի գայ երկրորդ անգամ աշխարհ: Ան պիտի գայ աշխարհ, ճանչցուելու համար մի միայն Չինք սիրողներուն կողմէ. «Չիս այլեւս պիտի չտեսնէք, մինչեւ որ ըսէք՝ Օրհնեա՛լ է Ան, որ կու գայ Տիրոջ անունով»--Մատթ. ԻԳ.29:

Յիսուս Քրիստոս "աշխարհ" բառը գործածած է զանազան նշանակութիւններով և իմաստներով:

1. Երկրագունդ, որպէս մոլորակ.
2. Որպէս ապրող մարդկութիւն.
3. Որպէս մարդկային բարոյական ապրելակերպ.
4. Ազգերու բաղաբական իշխանութիւնը և թագաւորութիւնը.
5. Որպէս հարստութիւն և զօրութիւն:

Աշակերտներուն հարցումը. «Ի՞նչ պիտի ըլլայ նշանը Ձու Գալուստիդ և այս աշխարհի վախճանը»--Մատթ. ԻԴ. 3:

Սկիզբն Երկանց--Մատթ. ԻԴ. 4-14.

Յիսուս պատասխանեց և ըսաւ անոնց. «Զգո՛յշ եղէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ. որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս ու պիտի ըսեն թէ՛ "Ես եմ Քրիստոսը," և մոլորեցնեն շատերը: Պիտի լսէք պատերազմներու ձայները և լուրեր պատերազմներու մասին. զգո՛յշ եղէք, մի՛ խռովիք, որովհետեւ այդ ամէնը պէ՛տք է որ պատահին բայց ասիկա չի՛ նշանակեր թէ աշխարհի վախճանն է:

Ազգ ազգի դէմ պիտի կռուին ու թագաւորութիւններ՝ թագաւորութիւններու դէմ: Զանազան տեղեր սով, համաճարակ և երկրաշարժներ տեղի պիտի ունենան, բայց այս բոլորը դեռ երկունքին սկիզբն են:» --Մատթ. ԻԴ. 4-8:

«Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն ու սպաննեն ձեզ եւ բոլոր ազգերը պիտի ատեն ձեզ իմ պատճառովս: Այն ատեն շատեր իրենց հաւատքը պիտի կորսնցնեն և զիրար պիտի մատնեն ու զիրար պիտի ատեն: Յետոյ բազմաթիւ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն ու շատերը մոլորեցնեն: Անօրէնութեան բազմանալուն պատճառով շատերուն սէրը պիտի ցամքի: Բայց ով որ մինչեւ վերջը դիմանայ՝ անիկա պիտի փրկուի: Արքայութեան Աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ աշխարհի մէջ՝ իբրեւ վկայութիւն բոլոր ժողովուրդներուն, և ապա պիտի գայ վախճանը:» --Մատթ. ԻԴ. 9-14:

«Շատեր պիտի գան Իմ անունովս ու ըսեն թէ՝ "Ես եմ Քրիստոսը" և պիտի մոլորեցնեն շատերը»--համար--5:

«Քրիստոս» անունը կը նշանակէ անպարտելի օծեալ, յաղ-

թական և զօրութիւն: Մեր կեանքի ընթացքին ականատես եղանք, Հիթլէրի, Մուսոլինիի և Ճաբոնի Կայսրը Հիրոհիտօ: Այսօր, ականատես ենք Աստուծոյ անունով անաստուած Միացեալ Նահանգները--Ամերիկայի:

«Պիտի լսէք պատերազմներու ձայներ»--համար--6:

Ամերիկեան կառավարութիւնը չ՛արտօներ որ հետատեսիլի վրայ մարդկութիւնը իմանայ Սուտանի մէջ սպաննուած 3 միլիոն Հարաւային Սուտանցի Քրիստոնեաներու ջարդը:

1. "Սրածութիւններ" ջարդ և նախճիր ընդհանուր Ափրիկէի ցամաքամասին վրայ:
2. "Երկրաշարժներ, սովեր և երաշտութիւն": Ինչո՞ւ ժողովուրդներ Գանատա կը գաղթեն: Հետաքրքրուա՞ծ ենք:
3. "Իմ անուանս համար ատելի պիտի ըլլաք բոլոր ազգերէն» --համար 9:

Մի միայն Կաթոլիկ Եկեղեցին է որուն Պապը բողոքեց 10 անգամներ Քրիստոնեայ կոչուած ազգերուն, որպէսզի ճշմարտութիւնը լրագրեն իրենց ժողովուրդներուն: Ի՞նչ կ՛ընեն Ամերիկայի Քրիստոնեայ կոչուած Եկեղեցիներու պետերը: Ո՞ւր է Պիլի Կրահամ կոչուած համաշխարհային բարոզիչը: Ինչո՞ւ Բողոքական և Ուղղաբար "կոչուած" Եկեղեցիները լուռ են:

Աստուծոյ Թագաւորութեան Աւետարանը պիտի բարոզուի ամբողջ տիեզերքի մէջ: Առաքեալներու շրջանին Քրիստոսի Աւետարանին բարոզութիւնը Սբ.Պատարագի դերակատարումը չէր, այլ Տիրոջ Աւետարանին Խօսքերը **բացատրել, լուսաբանել և մեկնաբանե՛լ էր:**

"Արեգակը պիտի խաւարի, երկինքի զօրութիւնները պիտի շարժին: Ապա պիտի երեւի երկինքի վրայ Մարդու Որդիին նշանը" --Մատթ. ԻԴ.30:

1. Ի՞նչ է Մարդու որդիին նշանը.--Խա՞չը, Ջուկը թէ Իր անձնական և փառաւոր Երեւումը:
2. Յիսուս, Իր յաղթական Յարութենէն յետոյ իսկ Իր աշակերտներուն կողմէ, միայն Իր ուզած ժամանակին կը յայտնուէր:
3. Այսօր եւս հաւատացեալներ կ՛երթան Եկեղեցի սակայն քանի՞ աղօթող կը ճանչնայ Ջինքը:
4. Մինչեւ որ Յիսուս Ի՛նք չի յայտնէ Ինքզինքը մեզի, մենք Ջինք պիտի չճանչնանք--Կարդանք Մատթ.ԺԱ. 27. «Ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին, եթէ ոչ՝ Հայրը. և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը, եթէ ոչ՝ Որդին, **և ան՝ որուն ուզէ յայտնել Որդին»**:
5. Յիսուս յայտնեց Ինքզինք միա՛յն անոնց որոնք Ջինք իրենց տունը հիւրասիրեցին. երկրորդ՝ անոնց որոնք Ջինք փընտռեցին, և երրորդ անոնց որոնք Ջինք սիրեցին:

Եկեղեցի կ՛երթանք որպէս պաշտօո՞ն կամ որպէս սովորութի՞ւն, թէ տեսնելու Յիսուսը և իմանալու Անոր խօսքերը: Տանտիկին մը երբ կերակուր կը պատրաստէ ընտանիքին համար, այդ աշխատանքը կ՛ընէ որպէս պարտականութի՞ւն, թէ ընտանիքը սիրած ըլլալուն համար:

Յիսուս երբ ըսաւ. «Աստուած Հոգի է» Ան ըսել ուզեց նաեւ թէ Ան սիրելի՛ մըն է, այնպէս ինչպէս մենք մեր սիրած անձին համար կ՛ըսենք "հոգի" կամ "սիրելի" բառերը: Յիսուս, նաեւ այս իմաստով Ջանաց բացատրել Արարիչ Հա՛յր Աստուածը:

Յիսուս, Թովմասին ինչո՞ւ Իր Ձեռքերը ցոյց տուաւ: Որովհետեւ Յիսուսի Ձեռքերուն մէջ, ո՛չ թէ ջանթեր ու կայծակներ կային նման հեթանոս աստուածներու, այլ գամերո՛ւն նշանները, մեզ սիրա՛ծ ըլլալո՛ւն նշանները: Յիսուս սիրեց մեզ, ո՛չ թէ

նստած բազկաթոռի մը վրայ, այլ՝ մե՛ր տեղը տառապելով ու ցաւ բաշելով:

Յիսուս երբ եկաւ աշխարհ փրկելու համար Իր սիրած մարդկութիւնը, Անոր նշանը եղաւ տառապալից և ցաւատանչ խաչը: Իսկ Երկրորդ Գալստեան նշանը պիտի ըլլայ յաղթական զօրութիւնը: Զօրութիւն մը, որուն առջեւ Սատանան իսկ պիտի նահանջէ և փախչի: Այն ատեն Յիսուսի նշանը պիտի ըլլայ յարութիւն առած նահատակները, բաջերը, հաւատարիմները և բոլոր Զինբը սիրող անհամար հաւատացեալները: Որոնց առջեւ անհաւատներն ու Աստուած մերժողները պիտի սարսափին, ողբան ու լան:

Օգոստոս 1, 2003
Հալիպըրթօն, Օնթերիոյ